

litev imamo v listu zelo malo prostora. Prosimo torej zveste naše dopisnike, naj svoje dopise kolikor mogoče skrajšajo in le najvažnejše stvari poročajo.

Urednik K. Linhart je 27. p. m. hudo zbolel. Zdej se mu je že na bolje obrnilo. Čitatelji naj blagovolijo oprostiti, ako ni bilo v zadnji številki vse tako, kakor bi moralo biti.

Majnik, — pravijo, da je to mesec cvetja in ljubezni in veselja. Ali letos nas je pač hudo varal. Aprila meseca smo imeli že celo vrsto lepih, vročih dni. Da, celo nevihte in blisk in grom in tudi točo smo imeli aprila meseca. In ljudje so že žalostno z glavo kimali, češ ako ne pride kmalu dež, imeli bomo sušo in še slabšo letinjo nego lani. No, majnik nam je prinesel dež. A ne samo dež, prinesel nam je tudi veter, mrzli, neprijetni veter in v severnih krajih je celo snežilo, kakor da bi bilo ob Božiču. Ti majnik ti! Sneženega cvetja zdaj pač ne potrebujemo ...

Panslavizem. Pretekli teden imeli so panslavisti v Petersburgu neki shod, katerega je pozdravil ruski list „Nowoje Wremja“ z besnimi napadi na Avstro-Ogrsko. Ta list je naravnost zahteval, da razbijejo avstrijski Slovani pod vodstvom Čehov našo državo in si vstvarijo lastno. To je končni cilj vseh panslavistov, h katerimi moramo žalibog tudi slovenske prvake računati. Prihodnji panslavistični kongres se bode vršil v Belgradu. Srbi pa so že zdaj zbrane panslaviste prosili, naj jim pomagajo, da se „odreši“ Bosno ter Hercegovino od avstrijskega „jarma“ ... Tako spoznavamo polagoma nazore panslavistov. Ali v naših deželah to veleizdajalsko seme ne bode prišlo v klasje!

Ljubljanski razbijaji izza časa septemberskih dneš so se imeli pred kratkem zopet zagovarjati. Toženi so bili tisti gospodje Hribarjeve garde, ki so po dnevu pred očmi ljubljanske policije snemali nemške napise in jih metali v vodo. Obsojeni so bili: Vžitinski inšpicijent Lotrič na 3 mesece ječe, komi Windischer na 2 meseca, učenec Leben na 1 mesec, postrešček Strus na 2 tedna težke ječe; nadalje odvetniški kandidat Vodušek na 2 meseca, tiskar Bukovnik na 1 mesec, učenec Cesar na 10 tednov, učenec Lucin na 3 tedne ječe. Nekateri drugi so dobili še po par tednov zapora. Pri temu je dvoje zanimivo. Prvič to, da so bili ljubljanski razbijaji primerno milostno kaznovani. Drugič pa to, da so „inteligentni“ Ljubljanci a la inšpicijent Lotrič in odv. kandidat Vodušek z navadnimi „lerpobi“ razbijali in razgrajali. S tem je prvaštvu za javnost dovolj jasno označeno ...

Kdor drugim jamo koplje ... Prvaška „mestna hranilnica“ v Ljubljani je v hudih zadregah. Več tisoč kron je izdala za bojkotno gibanje proti kranjski šparkasi. Ali zdaj so pričeli vložniki tudi iz mestne hranilnice denar jemati, ker jih je gonja prvakov prestrašila. Mestna hranilnica pa ne ve, kako bi postavila izdane tisočake v svoje račune. Tako so padli prvaki v jamo, katero so drugim kopali ...

Državna ljudsko-šolska postava. Dne 24. aprila je bilo 40 let, odkar se je uresničila na Avstrijskem državna ljudsko-šolska postava. S tem je bila vstvarjena podlaga za novi razvitek velepomembnega našega šolstva. Cesarsko dovoljenje te postave je došlo šele 14. maja 1869. Omenjena postava spada pač med najznamenitejše in najpomembnejše. Kajti razven zagriženih nazadnjakov, ki bi bili najbolj srečni, ako bi obstojal ves svet iz samih analfabetov, mora vsakdo priznati, da je ljudska šola, dobra, svobodna ljudska šola, potrebna kot vsakdanji kruh. Res je, da omenjena postava ni uresničila vse nade, ki so se v njo stavile. Ali vendar je imela lepe plodove. Po 14 letnem obstoju se je postavo poslabšalo z neko „novelo“, ki daje klerikalstvu še večji vpliv na šolo. Ali to se ne da zatajiti: ljudsko-šolska postava je zabranila popolno podjarmljenje šole od strani klerikalstva. Tako upamo, da bode ta postava tudi v naprej varuh naše šole, varuh nežne duše naše dece ...

Iz Spodnje-Štajerskega.

Zmaga.

Volitve v ptujski okrajni zastop so končane in — veselje, ponos prešini vsacega naprednjaka

tega od toliko bojev pretresenega okraja. Zmagali smo sijajno, zmagali na celi črti!

To ni malenkostna zmaga ene politične stranke nad drugo, to ni slučajna zmaga, ki bi se znala prihodnjič že v poraz spremeniti, — ne, to je zmaga dela nad prazno frazo. Volitve v okrajni zastop so doprinesle dokaz, da je pričelo ljudstvo v ptujskem okraju z lastnimi možganami misliti; — prinesle so dokaz, da se ozira kmet na storjeno delo in ne ua agitacijsko besedo. Resnica je zmagala nad hinavsko lažjo, ki se je skrivala v obleko „rodoljubja“ in „slovenstva“ ... In ravno zato so te volitve v okrajni zastop tako mogočnega pomena, da so nasprotniki kar poparjeni in da se stramujejo sami sebe ...

Kako je stala stvar? Več kot 20 let so imeli prvaki okrajni zastop v svoji roki. Storili niso za kmetško ljudstvo ničesar. Okrajni zastop jim je bil le molzna krava; načelnik Zelenik se je dal pri čaši vina, katerega ljubi čez vse, za vse prepričati, in Brenciči, slavni Brenciči so si delali na račun okrajne doklade plačujočega ljudstva lepo premoženje; saj so dobivali vsako leto okroglo 16 tisočakov za svoj les ... V to idilično življenje udarila je pred 4 leti volitev kakor strela iz neba: naprednjaki so zmagali, ljudstvo je bilo sito prvaškega gospodovanja in zanemarjenja. Zdaj je pričelo vse drugo življenje. Na čelu okrajnega zastopa je stal naš Ornig, gospodarski talent prve vrste. In tekom 4 let se je vse predrugačilo, ceste so se gradile, živinoreja se je dvignila, gospodarstvo se je zboljšalo, ljudstvu se je dalo zaslužki. In račun? Ornig je prevzel čez 22.000 K dolga in je sklenil račune s čistim preostankom čez 36.000 K. Takega dela izvršiti seveda ne morejo sebičniki in alkoholiki, za tako delo treba gospodarske delavce, kakor so Ornig in njegovi tovariši ... Ali seveda, kritizirati je lažje kot delati. In tako so pričeli isti prvaki, ki so svoj čas okraj zanemarili in zadolžili, lagati in obrekovati. Vpili so, da je napredni zastop okrajne doklade zvišal, brez da bi povedali, da je na ta način prvaški dolg in prvaške grehe poravnal. Vpili so, da gradi Ornig le ceste, po katerih se vozijo le meščani. Vpili so, da so Ornigovi biki in merjaseci „za nič“. Z eno besedo: lagali so in lagali. Tako so se pripravljali na nove volitve. In bilo je pričakovati, da se bode dalo še toliko nezavednih ljudi vjeti, ki bodejo za prvake volili. Saj je stal sredi te gonje dr. Jurtela. Volitve so prišle. Celo noč so delali prvaki. Zbirali so svoje volilce pri Brenciču in pri Mahoriču. Posojilniški pisar Babič in ednaki gospodeki so letali okoli kakor podrepane mahe. Na volišču je bilo videti, da so vsi prvaki združeni. Tu je stal Brencič, ki svoje zadnje kazni zaradi javnega nasilja še ni presedel. Poleg njega smo opazili dr. Jurtela, namestnika štajerskega glavarja, v poz. navadnega agitatorja. Za njim se je krohotal debeluhasti minorit Vavpotič, zaljubljeni celibater, ki se razume tako izborna na testamentem. Delali so „mit Vollampf“! Ali vkljub temu je bila izvoljena napredna volilna komisija z 10 glasovi večine. In zdaj so vrgli prvaki puško v koruzo ler izginili kakor kafa. Kakor mokre kokiši so jo popihali ... Tako so bili zastopniki obdačenih ednoglasno izvoljeni. Le zastopniki kmetških občin so ostali prvaki, kakor je bilo to tudi dosedaj. In vkljub temu, da niso naprednjaki v tem volilnem razredu nobene agitacije razvijali, dobili so eno tretjino (46) oddanih glasov; prihodnjič zmagali bomo tudi v tem razredu!

Velikanska, krasna je ta zmaga! Delo, pridno delo, gospodarsko delo je zmagalo! In to delo se bode nadaljevalo. Prebivalstvo ptujskega okraja je rešilo svojo čast in čast okraja. Naprej po tej poti!

Prvaško maščevanje. Dne 27. aprila zvečer vrnilo so se nekateri naših vrlih naprednih volilcev proti domu. V Velovleku so jih napadli po prvakih nahujskani fantalini na prav živalski način. Cela tropa teh podivjanih smrkovcev se je navalila na naprednjake. Videlo se je, da hočejo ti pobijalci kri videti. Kakor tolovaji so besneli. Ranili so enega konja naprednjakov težko in razbili en voz. Med druhaljo je bil opazovati zlasti sin občinskega predstojnika

Pihlerja, ki je menda celo tolovajsko bando v dil. Pač lepi župan, ki ima takšnega sina! Večer so podivjani suroveži nekemu naprednjaku volilcu vsa okna pobili. Orožniki že zasledujejo te zločince in upamo, da jih hodejo tudi v pravih, kamor edino taki divjaki spadajo, bolj bi pa v ječo tisti brezvestnejši slišali, kar hujskajo v nezaslišani gonji take mladenice. S rova, slabo vzgojena mladina, to je plod prvaškega dela. „Pitui Teufel“ čez prvaške divjake!

Krščanska ljubezen. Naš urednik Linhart je zbolel. To je izvedlo neko črno farče in linhart je napisalo za „Slovenca“ notico, v kateri kaže svoje veselje nad Linhartovo boleznijo. Res, toliko, da farče ne prosi svetnike, da bi Linhart umrl ... Oj ti krščanska „ljubezen“ klerikalca! Niti divjaki ne privoščijo nasprotniku bolena naši klerikalci pa. Ali, pobožno farče, tebi in tvojim bratcem bodi povedano, da ima Bog našega urednika raje nego svetohlinske farizeje, ki onečaščajo njegovo ime. Linhartu se že zopet bolje godi in upamo, da bode zopet z stvarnimi močmi vihtel bič po ljudskih zapeljivcih!

Zloraba uradne tajnosti? Z ozirom na dišče v sv. Lenartu sl. g., kateremu načelnik svetnik dr. Kronvogel, piše list „Straža“ m. d. „Šentlenarško sodišče, kojega predstojnik bi ni bil dober z vsemi strankami, gre liberalni stranki v sedanjem boju zelo prijateljsko na roka. V akti se smejo od liberalcev pregledati in pregledati, da se kuje potem kapital proti kmetiški stranki in njenim pristašem“. — Nadalje omenjeni list z vso gotovostjo, da je dr. Jurtela pregledal vse akte o zadevi Roškara, predno se je pričelo o stvari pisati. Vprašamo dr. Kronvogla, ali je to res? In vprašamo oblast, ali ne leži v takem postopanju nekako zlorabljenju uradne moči odnosno izdajstvo uradne tajnosti? Ali je sv. lenarško sodišče agitacijski lokalni prvake? Vun z odgovorom, kajti resnica mora dan!

Duhovniška moška beseda. Sprejeli smo sledeči popravek: „Uredništvu „Štajerca“ v Ptuj V zmislu § 19. tisk. zak. zahteva podpisani, da sprejmete sledeči popravek z ozirom na Več poročilo „Duhovniška moška beseda“ v št. 17. Vašega lista z dne 25. aprila t. l.: Ni me da sem s častno besedo obljubil, da se ne bom dem v politiko vmešaval, res pa je, da nisem nikdar s častno besedo obljubil, da se ne bom v politiko vmešaval. Ni res, da sem pri teh zadnjih občinskih volitvah agitiral, res pa je, da nisem pri teh zadnjih občinskih volitvah agitiral. Ni res, da sem prišel v fraku in klobuču na volišče, res pa je, da sem prišel v svoji vsakdanji obleki na volišče. Spoštovanjem Fra. Bohak, dekan. V Slov. Bistrici, dne 29. aprila 1909. — Tako se glasi popravek pobožnega spodaj dekana, o katerem smo doslej vedno mislili, da ni hodil v šolo k — sv. Ligonju. Na popravek bode že naš poročevalec primerno odgovoril. Na vsak način povemo g. dekana, da je njegov nastop proti mestu napravil najgorsje vtis in da je dekan izgubil s tem nastopom spoštovanje slov. bistriškega prebivalstva!

Srbski bratci. Naši prvaki skušajo vedno tajiti, da so pravcati srbski bratci, ako rano smo jim to že opetovano dokazali. Danes imamo zopet poročati o nezaslišanem slučaju, ki se je zgodil te dni v tamošnji krčmar P. skan, znan kot zagrizeni narodnjak, napravil na svoji krčmi novi naslov in sicer v slovenskem ter v srbskem (!) jeziku. To je pač že preveč. Mi dobro vemo, da so prvaki v svojem smislozvoznem veleizdajalstvu. Ali to je nesramno, kažejo to svoje veleizdajalsko mnenje na tako jasni način. Sploh se izprosimo, da bi se po Štajerskem šopirili veleizdajalci in izzivali ptujsko ljudstvo. Ako oblast tega ne vidi, pomagalo si bode ljudstvo samo. Fej veleizdajalci!

Prvaki v Šoštanjju so zdaj že obžalovani vredni. Glavni voditelji šoštanjskih prvakov so jo že popihali in so pričeli s kronami svojih „rodoljubov“ v Ameriki „novo življenje“. Eden za drugim izginjavajo ti šoštanjski prvaki; kakor podgane zapuščajo potapljaajo se barko. B. dr. Majerjev pisar Planinšek n. p. bode prene vodstvo hotela „weisser Ochs“ v Celju. Dobra tek! Sic transit gloria mundi.

Posojilnica v Brežicah dela tamošnjim povakom menda precej hude glavicke. Je pa

Naznanite vsako volilno sleparijo!

